

VĚTRNÍK

Vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Roč. III-3.11-1970.

Vysoké n. Jiz. 23.10.1970.

R í j e n .

Po pěkném září říjen zle se tváří. T. j., je-li v září pěkně, začne v říjnu ošklivo dvojnásob. Z rána přimrazky ne-li mrazy, takže někdy jsou v kopání bramborů ráno brázdy koravé. Ostatně přimrazky některý rok začnou už po sv. Anně. Ten čas se má také zle zvětš, hlavně zajáci, na něž jsou ten čas hlavní hony.

Ze starých časů měli honitbu páni, po přejití jich přes lesy a pole též které vsi, vyšli zas na hon sedláci, a stávalo se, že přejití, slyšící v už vyloveném revíru střelné rány, vrátili se zpátky a nastal nový hon.

Dokončívá se polní práce a neudělalo-li se po jarním setí dříví na topiš na celý rok, dodělává se teď přes zimu, hrabe se listí, které už ku konci října se stromů padá, aby nebylo s ním tolik práce na lukách na jaře a aby přibýlo stelivo a tím i hnoje. Také se jezdívало s brambory a zelím, které se hledělo mít při sv. Havlu sklizené, nahoru do zmínčeného území, kde se to spíše odbylo než doma.

Cím dál od Čechů mezi Němce, tím více se utržilo, ale také musil umět německy, třebaže Němci česky uměli, ale pluvit nechtěli. Jezdilo se, kdo měl své koně anebo kdo nelitoval volů, do Roketnice, Jablonce, Albrechtic, Josefodolu, Polomného, Gruntálu a jinan a také i s ovsem tam mnozí jezdili a semtam si i někdo zapodloudučil přes hranice do ruska, jako Zeman Skrbků ze Stanového, jenž jezdívал na tak zvané rubé Jizery za Bukovec / Buchberg / a kde se mu stalo, že ve tmě a mlze zabloudili a jedouce spatřili nějaká světla, i jeli za nimi a ono to byly bludičky čili světlohoše, a oni byli s koněmi a s vozem na konci cesty a u močálu. Co teď? Volat se nedalo, protože v takové pustině kdo by byl, mohli to být obšouři.

A to hlavní v říjnu je posvícení. Vysoké, Sklenářice, Trh, Stará Ves ty mají ještě posvícení hloupé, to je ještě mnoho práce, ale co jsou v říjnu, Stanový při 28. říjnu, Roztoky při Martinu, Roprachtice v polou října, Jesenný Maximiliánovo a jinde císařské při sv. Havlu, to je už hodně udatné a může se posedět a poslat a příbuzní z jiných vsí také můžou spíš přijít a po těch hodech ve dne doma se jde večer k muzice, která se také končí slavnou bitvou, při které tekla někdy krev hodně doopravdy, jako v letech 90 tých v Helkovicích rozpíral jistý Janek mladší Duchůčka ze Staré Vsi, jenž mu příliš dotíral na ženu, a než ho dovezli do Tanvaldu do nemocnice, bylo pozdě.

V pondělí se ještě drží dozvuky a vlastně celý týden je posvícenský, vždyť neděli teprve přišli po posvícení se říká "mladé posvícení." "O posvícení sedlák si vejská, ne žádnou robotu nestejská, hop, holka, do kola, hop, holka hezká.

O posvícení všecko to voní
tak jako v apatice,
vonej tam jitnice,
ten zas koldě z pece.

Husa se v troubě poče,
sádko jí ze zadku teče,
ten, kdo by nešel na posvícení
ten by byl blázen přece.

Večer se jde k muzice,
ta se vojnou skončí,
rychtář s rychtářkou
a Honza s kaňkou si pěkně v kole
skočí.

šafář i panskéj kočí,
každá Marjána má svého Jána
a s ním se v kole točí.
On jí dává radu, aby šla na
zahradu
že by tam za ní přišel.

Všecko se v kole točí,

Měsíček na ně koukal,
vátříček na ně foukal,
počkej, měsíčku,
schovej se trošku,
já bych ji rád

1. říjen nástup / rukování / nováčků do vojenských služeb, kde nastalo něco jiného než vytahování přes láto s vojenskou čapkou a s odvozním odznakem na klopě kabátu.

Ty začátky bývají nejhorší a kdo ty přečká a vydrží, má vyhráno, ale také leckdo nadvězí, jako v 80 tých letech František Palasů ze Staré Vsi, dragoun v Terezíně, jenž spáchal sebevraždu již první měsíce vojny.

Má zlatý rodiče, jak jste vy mne těžce, jak jste vy mne těžce vychováli, a teď když mám dělat, vám se odměnovat, přišlo na mne, musím pryč naširovat. Má zlatá matičko, mě bolí srdíčko, mě bolí srdíčko tuze pro vás, loučím se, už je čas, trubači troubí marš, tam bolí bubnují zhurta na nás.

/ Z kroniky " Rok na vsi " Jaroslava Večerníka, kronikáře a písmáka ze Staré Vsi /.

Vysocká dvojčátka a červené zelí.

V Mikrofóru českoslov. rozhlasu probíhala před časem dvojčátková anketa, na kterou pohotově reagovala naše paní A. Zemanová. S účinnou pomocí šťastných autorek nebo spoluautorek toho dvojčecího náradka podařilo se jí shromáždit a rozhlasu zaslat obrázky téměř všech vysockých dvojčátek od roku 1929. Byla jich rovná dvacítká, čili, přibližně, co dva roky, to jedna dvojčátka. Ovšem jen matematicky, ve skutečnosti to tak pravidelně jistě nebylo. Letos v létě k nim ještě přibyla dvojčátka mladých manželů Zemanových.

V doprovodním dopise rozhlasu píše paní Zemanová krásných slov jak o dvojčátcích, tak i našem městečku toto: " U nás ve Vysokém se pěstuje výborné červené zelí, a to prý je také, mimo jiné, příčinou pěkné úrody našich dětí. " V tom " mimo jiné " je jistě diskrotně zahrnuto i cílevědomé snažení šťastných tatíků.

Rozhlas ve svém dopise, vedle hezkého poděkování, vyslovil i obdivné uznání našemu červenému zelí, kde píše: " To červené zelí musí být opravdu divotvorný prostředek. " Tak !

A tak se od vysockých dvojčátek dostáváme k vysockému červenému zelí, které v nadpise tohoto povídání, ve spojitosti s vysockými dvojčátky, jistě jaksi neštymovalo.

Ale především otázku, kde milá paní Zemanová pochopila tu legendu o spojitosti dvojčecí úrody s naším červeným zelím? Nikdy jsem o tom neslyšel. Při takové výnimečně radostné události jsem vždy, z pyšné příslušnosti k silnějšímu pohlaví, pochválil čackého zploditele co by kabráčka, šikulu a pod. O zelí nic.

A poněvadž už od dob našich rajských prarodičů je známo, že kdo se noc ptá, noc se dozví, tak zasnouce, zřejmě na statistiku dvojčátkových porodů v českých krajích, která praví, že v roce 1965 se jich narodilo 1439, v roce 1966-1313, v roce 1967-1237 a v roce 1968-1220 ! Klesající dvojčecí porodnost je jasná a úbytek od roku 1965 do 1968,

tedy za pouhé tři roky šel 219 kusů. Ale dále jsme jakože nic, hlavní trumfy jsou ještě v rukávě. Přibližně v těchto letech se u nás silně omezilo pěstování červeného zeli, a tím, pochopitelně, zastavil se i vývoz, cožto, jak se říká, jacísi mudrcové kdesi, naše báječné špičaté červené zeli degradovali na vykvetlíky a stornovali smluvné dodávky a přestali ho vůbec vykupovat.

Takže dnes se už naše pole nezdívají líný zeli jako kdysi, a toto se pěstuje jen sporadicky na zdumenských pro domácí potřebu.

A tak, milá paní Zemanová, ať prameny vašeho poznání o divotvorných účincích našeho výtečného červeného zeli pramení kdekoli, máte recht, a já vám to tímto slavnostně a věrohodně počítám.

Ale, nezi námi, moji milí vysotí otcové dvojčátek, nic to na věci nemění, u ně jste stejně kabrňáci, šikulové a pod.

Prokop Hrásek.

Co už dávno není.

Takový krásný podzim jako je letos nutí nás stále vzpomínat na zaslou slávu Vysokého, kdy společenský život bujel v nejvyšší míře a Vysoké bylo kulturním střediskem převyšujícím mnohem větší okolní města a obce. Přemnoho věcí skýtá nám naše muzeum a vracíme se sem v pohnutí, abychom jenom postupně se mohli sblížit s přemírou minulosti, pohody a dobroty. Respektujeme velice ticho nedělního odpoledne, kdy se tak krásně vzpomíná. Kdože byl předchůdcem vysokých spolků. Kdo to byl "Jednota Přemysl," jejíž prapor jest poslední vzpomínkou na krásnou minulost? A prapor mládežnické jednoty "Svornost", která sdružovala ponejvíce učně a tovaryše vysokých řemeslníků s pékrou knihovnou umístěnou v hostinci "U Zemanů", kam jsme jako kluci chodili si dlužit knížky a střídali jsme knihovnu "Vlastimily" neúnavně vedenou Božou Skrbkovou s mládežnickou knihovnou? A už se nám představí členové vysokých "Svorností," mnozí již dávno na hřbitově. Čtete nechtě musíme vzpomenout bratři Vacků a to hlavně Tondy a Lojzy. Třetí se odstěhoval do Habše, kde se mu dobře vedlo a kde zemřel i nejmladší Lojza, když se mu bratr Tonda oženil. Vackové byli sveržní hoši, kteří nepokazili žádnou zábavu a v jejich obuvnické dílně pracovalo i šest tovaryšů. Nebyli rozhodně abstinenty a vyšečnost Tondy dovedla bavit po celé večery mladé, staré, muže, ženy i dívky. Přiznám se, že je to vždy podzim, kdy člověk nejvíce vzpomíná a nic mu neuteče. A hlavně vzpomíná při návštěvě Vysokého a jeho muzea. Hledme si ho, podporujme ho a držme ho. Držme ho pevně, protože bylo založeno láskou našich předků a vzpomeňme při tom jednoho z jeho zakladatelů Františka Hanuše. Jeho fotografie, které tak krásně ukazují Vysoké ze všech světových stran, visí ve Vysokém muzeu, vedle nádhorných hodin pendlovek, opět to mistrovského řezbářského díla Františka Hanuše.

Josef Doubalík.

Redakce Větrníku, Vysoké n. Jiz.

Rada MNV ve Vysokém nad Jizerou žádá zdvořile o uveřejnění následující zprávy:

Rada MV ve Vysokém nad Jizerou ve své schůzi dne 12.10.1970 hodnotila závazek ZDS ve Vysokém n. Jizerou, závazek, který se stane součástí celooobecního závazku na počest 50. výročí založení KSČ.

Tento závazek je velmi hodnotný, jak po stránce politické, tak i kulturní a ekonomické.

Nejen, že se ZDS zavazuje v letošním roce / školním / sebrat 80 kg léčivých rostlin, 12 000 kg papíru a textilu, ale i 100 000,- kg brambor pro Státní statek ve Vysokém nad Jizerou. Toto množství představuje výživu pro všechny obyvatele našeho města nejmeně na 200 dní, počítáme-li pro každého po pol kg brambor denně.

Rada NV uvítala s velkou radostí tento závazek, protože si vězí práce ZŠ a učitelského sboru, děkuje za něj upřímně a současně vyvíjí všechny ostatní organizace a závody v městě v následování naší školy.

Tajemník NV: Tetauer

Předseda NV :
Hásek

Závazek

ZDS ve Vysokém nad Jizerou na školní rok 1970-71 na počest 50. výročí založení KSČ schválens v pracovní schůzi pedagogické rady dne 6. října 1970.

A / KULTURNÍ A SPORTOVNÍ ČINNOST :

- ZDS ve Vysokém n. Jiz. zajistí následující veřejná vystoupení:
- a/ v listopadu 1970 : Kulturní vložku k oslavám VRSR,
 - v prosinci 1970 : 7. černou hodinku,
 - v březnu 1971 : Oslavy MDŽ
 - v květnu 1971 : 8. černou hodinku k 50. výročí zal. KSČ.

Zodpovídá s.uč. L. Hnyková.

- b/ v lednu 1971: přebory školy v lyžování,
- v květnu 1971: turistické blížkové závody,
- v červnu 1971: přebor školy v kopané a odbíjené.

Zodpovídá s.uč. K. Doubalík.

B/ VEREJNĚ PROSPESNÁ ČINNOST :

- ZDS ve Vysokém n. Jiz.
- a/ poskytne veškerou pomoc při ustavení Pionýrské organizace a při její další činnosti,
 - b/ v tomto školním roce sebere pro Státní statek ve Vysokém n. Jiz. 100 000,- kg brambor,
 - c/ se zavazuje ošetřovat záhonky na náměstí,
 - d/ na jaře 1971 pomůže při úklidu parku,
 - e/ do konce školního roku sebere 12 000,- kg starého papíru a textilu a 80 kg léčivých rostlin.

C/ SPOLUPRÁCE S MNV :

Členové učitelského sboru se zavazují pracovat

- a/ při sčítání lidu,
- b/ ve školské a kulturní Komisi, v KPOVP, v radě i plenu NV,
- c/ při budování Střediskové knihovny a při jejím provozu.

D/ KONTROLA ZÁVAZKU :

Kontrolu plnění závazku provádí pedagogická rada ve svých plánovaných pravidelných poradách. hlášení o plnění podá NV ředitel

DS dne 15.12.1970 a 26.6.1971.

Nenechte si ujít.

Letos již podruhé bude naše městečko hostit herce a režiséry amatérských divadelních souborů ze semilského a jičínska, jakož i ze Svitav a Bratruva, kteří ve dnech 30. a 31. října a 1. listopadu zúčastní se semináře o problémech herecké a režisérské práce pořádaného Okresním kulturním střediskem v Semilech.

První den semináře dne 30. října bude zakončen večerním představením našeho souboru Krakonoš "Ustláno na rážích", a druhý den 31. října již II. ročníkem soutěže přednesu monologů "O Cyránův kord 1970", která doznala u nás loňského roku tak velikého úspěchu.

V 12. čísle Větrníku z loňského roku jsem I. ročníku této soutěže napsal: "Nestálo by za úvahu v případě, že účastníci i pořadatelé soutěže byli spokojeni s naším prostředím jak v divadle tak v semináři, založit novou tradici konání všech dalších ročníků této ojedinělé soutěže u nás ve Vysokém, kolébce ochotnického divadla v českých zemích?"

Jak se zdá, tradice se skutečně rodí, neboť i II. ročník této soutěže bude se opět konat u nás ve Vysokém. Je ovšem i na vás, milí sousedé vysočtí, abyste i tentokrát osvědčili svou všeobecně uznávanou povest divadelního obecenství, a podpořili svou účastí tento skutečně ojedinělý kulturní počin. Nepřijďte zkrátka, neboť slyšet v jediném večeru vrcholy světové dramatické tvorby vtělené do řady slavných monologů neméně slavných postav jeviště, to se tak často neshodává.

V loňské soutěži dosáhl přednes soutěžících herců v některých případech až profesionální úroveň. Monology přednášejí soutěžící herci v příslušném kostymování té které postavy.

Tak nezapomente, v sobotu 31. října na shledanou v Krakonoši.

P.H.

Za Vladimírem Koldovským.

V úterý 13. t.m. jsme se v semilském krematoriu navždy rozloučili s Vladimírem Koldovským, vrchním tajemníkem v.v., který po léta trvající chorobě zemřel v rokytnickém domově důchodců ve věku 68 let.

Vladimír Koldovský byl jedním z prvních maturantů tehda nově zřízeného reál. gymnasia v Jilemnici, a po studiích na pražské universitě a technice působil zprvu jako středoškolský profesor, a později jako vrchní tajemník berní správy v Praze II, Lazarská ulice, kde jsem s ním často přišel do úředního styku.

Vladimír Koldovský zůstane navždy zapsán v naší všední paměti jako funkcionář býv. krajského spolku rodáků a přítel Vysokého n. Jiz. a okolí v Praze, a v neposlední řadě jako velkodušný dávec obsáhlé knihovny čítající několik tisíc svazků, kterou loňského roku nezištně věnoval našemu vlastivědnému muzeu, a která nese jeho jméno.

Milý Vladimíre a dobrý příteli! Po dlouhé životní pouti, která při tvé přemočené a před nikým a před ničím neuhýbající povaze nebyla vždy idylkou, došel jsi konečně klidu věčného.

Smrt mívá různá epitheta. Krutá, neúprosná, nelitostná. Ta tvoje, Vládi, byla - milosrdná. Čest tvoji památce. Nezapomeneme!

Prokop Kásek.

Jako dodatek k článkům týkajícím se zřízení zemědělské školy ve Vysokém, uveřejněným ve Větrníku čís. 7 a 8. 10 z tohoto roku, uvádím další zprávu o okolnostech, předcházejících zřízení školy uvedených v městské kronice vysocké:

Zemská odborná škola hospodářská čp. 300.

Náhlentka zřízení hospodářské školy ve Vysokém nad Jizerou vznikla v průmyslu - hospodářském spolku zdejší již roku 1874, kdy byla uspořádána první průmysl - hospodářská výstava ve Vysokém. Nežli tato myšlenka uvedena ve skutek t. j. stavba školní budovy, uplynulo však více než půl století. Již řadu let před válkou usiloval o zřízení školy zdejší poštovní a městský i okresní starosta Karel Schröter. Velká světová urážela všechny podobné snahy a po válce přispívala si Jilemnice, aby získala hospodářskou školu, čímž Vysoké bylo odsunuto v této záležitosti. Teprve vlivem zdejšího rodáka, poslance Dr. Karla Kramáře byla povolána škola vládou a zemí r. 1921. Škola umístěna z počátku v přízemí školní budovy na náměstí, potom v domě p. Františky Schrötové čp. 122 na náměstí v přízemí a konečně ve vlastní budově čp. 300 na jiho-východním otvodu města, kdež má výhodnou polohu. Projekt vypracoval architekt Ing. Jaroslav Tyních z Prahy.

Opsáno z městské kroniky vysocké.

Korálky.

Častým návštěvníkem Vysokého již od dob před první světovou válkou byl významný český sochař profesor Bohumil Kafka, kromě jiného, tvůrce Žižkovy jezdecké sochy na Vítkově v Praze. Když pracoval na soše Karla Havlíčka Borovského, / ne toho ve Vysokém, ten je od sochaře Strachovského / nalezl si jako model jednoho ševce, který byl Havlíčkovi podoben. Ten se hned při prvním sezení zeptal profesora Kafky: "Prosím pěkně, ten Havlíček byl taky švec? Prof. Kafka hned ochotně mistra poučil, kdo byl Karol Havlíček, jaký má význam pro náš národ, i o jeho trpkém životním osudu. Švec ho politoval a v zadumání si povzdychl: "Ach jo! Von tonhle Lošetínskej Kovář přišel taky tak nějak k utrácení."

P.H.

Narozeniny.

1. října oslavila svých 79 let paní M. Bajdlová.
3. října oslavila svých 77 let paní Anna Zentová.
13. října oslavila svých 81 let paní Anna Šimková.
15. října oslavila svých 90 let paní Anna Vejnarová.
25. října oslavila svých 79 let paní Anna Brykharová.
27. října oslavila svých 85 let paní Anna Dohalská.

Upřímné blahopřejeme a do dalších let plně zdraví a životní pohodu.

Úmrtí.

Dne 29. září zemřela ve věku 88 let paní Marie Doubalíková rozená Potišková.

Dne 7. října zemřel ve věku 68 let pan Vlad. Koldovský ze St. Vsi.
Čest jejich památce!

Rukopisy použité i nepoužité ukládají se do muzejního archivu. Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do VI. muzea. Cena 1.-- Kčs.